

Atskaite par dalību COPA-COGECA konferencē

Par augu reproduktīvā materiāla jauno likumdošanu

21. janvārī 2014., Briselē

Konferences darba kārtība:

1. Iepazīstināšana ar Eiropas Komisijas (EK) priekšlikumu par jauno regulu - *Eric Pondelet, Eiropas Komisija*;
2. Francijas kooperatīva *Limagrain* redzējums;
3. Vācijas Lauksaimnieku asociācijas viedoklis;
4. Eiropas Savienības sēklu piedāvājums un pieprasījums - *James Mills Fermeru asociācija (UK)*;
5. Heterogēnie sēklas materiāli - *Dānija DFL (DK)*;
6. Nišas tirgus materiāls - *Itālijas kooperatīvs ACI Agroalimentare*;
7. Situācija Eiropas Parlamenta (EP) lauksaimniecības komitejā, *Sergio Paolo un Francesco Silvestris*;
8. Pašreizējā situācija Padomē - *Jovita Kulikauskaite, Lietuvas prezidentūras ziņojums*;
9. Eiropas sēklaudzētāju asociācijas viedoklis - *Garlich von Essen, EKA*;

1. Eiropas Komisijas priekšlikumu par jauno regulu

Augu reproduktīvais materiāls ir būtisks priekšnosacījums lauksaimniecības, dārzkopības produktivitātei, daudzveidībai, veselībai un kvalitātei, kā arī pārtikas un barības ražošanai, un mūsu videi. Meži klāj lielu Eiropas Savienības (ES) platību un veic daudzējādas sociālās, ekonomiskās, vides, ekoloģijas un kultūras funkcijas. Spēkā esošo ES tiesību aktu par to, kā darīt pieejamu tirgū augu reproduktīvo materiālu, pamatā ir divi galvenie pīlāri: šķirņu/materiāla reģistrācija, un augu sugu, atsevišķu augu reproduktīvā materiāla partiju sertificēšana.

Ar šo priekšlikuma projektu apvieno un atjaunina tiesību aktus par augu reproduktīvā materiāla tirdzniecību, atceļot un aizstājot līdzšinējās 12 direktīvas.

Vairums Padomes direktīvu par to, kā darīt pieejamu tirgū augu reproduktīvo materiālu, pirmoreiz tika pieņemtas laikā no 1966. līdz 1971. gadam; dažas direktīvas ir jaunākas. Veco direktīvu biežo un apjomīgo grozījumu dēļ, ir radusies nepieciešamība nodrošināt skaidrību un pārredzamību.

Šo iemeslu dēļ, direktīvu atšķirības vērojamas to tehniskajā pamatojumā. Īpaši sarežģītas ir kompetento iestāžu kontroles veikšana.

Tas rada nevienlīdzīgus apstākļus profesionāliem operatori vienotajā tirgū.

Nepieciešams saskaņot tiesību aktu īstenošanu, samazināt izmaksas un administratīvo slogu un atbalstīt inovāciju.

Turklāt ir svarīgi pielāgoties tehnikas attīstībai augu selekcijas jomā Eiropas un pasaules augu reproduktīvā materiāla tirgus straujajai attīstībai.

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Visu šo vajadzību dēļ jāatjaunina un jāmodernizē tiesiskais regulējums.

Aizvien būtu jāpastiprina mērķis par agrobioloģiskās daudzveidības saglabāšanu .

Nepilnīgā horizontālā saskaņošana ar citiem ES tiesību aktiem, politikas jomām un stratēģijām, ir šķērslis to efektīvākai īstenošanai.

Lauksaimniecības politika ES ir kļuvusi stratēģiski svarīga attiecībā uz pārtikas nodrošinājumu un nekaitīgumu, pārtikas uzturvērtību, vidi, bioloģisko daudzveidību un klimata pārmaiņām.

Svarīgi ir pārtikas labības ražošanas "ilgtspējīga intensificēšana" un padarīšana par videi nekaitīgāku, palielinot ražību, bet vienlaikus neradot kaitīgu ietekmi uz vidi un neapstrādājot vairāk zemes. Lai sasniegtu šo mērķi, būtiska nozīme ir tiesību aktiem augu reproduktīvā materiāla jomā.

ES mežu stratēģijā ir svarīga mežu daudzējādā nozīme un to ilgtspējīgā apsaimniekošana.

2. Francijas kooperatīva *Limagrain* redzējums

Francijas kooperatīva *Limagrain* pārstāvis atbalsta jauno likumu aktu ieviešanu, paužot cerību, ka jaunās likuma normas palīdzēs nostabilizēt Eiropas profesionālajiem sēklaudzētājiem pasaules tirgū.

3. Vācijas Lauksaimnieku asociācijas viedoklis

Vācijas lauksaimnieku asociācijas pārstāvis pauž neapmierinātību ar jaunā likumprojekta izstrādi un priekšlikumiem, paužot bažas par tā ietekmi uz bioloģisko daudzveidību Eiropā un lielo sēkļu ražotājfirmu dominanti, kas lauksaimniekiem radīs lielākus izdevumus.

Tāpat Vācijas pārstāvis ieteica nemainīt vecos tiesībaktus un labāk visus uzlabojumus veikt katrai valstij nacionālajā līmenī. Pavēstot ka Vācijā jau tiek ieviesta jauna progresīva sēklaudzēšanas sistēma nacionālajā līmenī.

4. Eiropas Savienības sēkļu piedāvājums un pieprasījums

Lielbritānijas lauksaimnieku organizācija uzskata ka Eiropas lauksaimnieki arvien vairāk pieprasa ražīgas, izturīgas pret slimībām un kaitēkļiem laukaugu, dārzeņu, augļkoku, mežu u.c sēklas un stādāmmateriālu. Bieži vien kādā valstī izveidota šķirne, kas nav perspektīva šajā valstī ir perspektīva citā valstī, ar pilnīgi citām agronomiskām īpašībām. Tādēļ Eiropai būtu jāvienkāršo šo dažādo nacionālo šķirņu nonākšanu visā savienības teritorijā, lai visiem tās būtu pieejamas. Lai nebūtu šī birokrātiskā sloga. Eiropai ir nepieciešams saglabāt bioloģisko daudzveidību, kuru skatoties uz šo likumprojektu mēs nespējam saskatīt.

5. Heterogēnie sēklas materiāli

Visu valstu lauksaimnieku organizācijas pauda nepārprotamu atbalstu, ka jā saglabā spēkā esošo tiesību aktu vispārējie principi, jo īpaši šķirņu reģistrācijas procedūras un sēkļu partiju sertificēšana pirms laišanas tirdzniecībā. Arī attiecībā uz ES tiesību aktiem par meža reproduktīvo materiālu, ieinteresētās personas pieprasīja saglabāt pašreizējo pieeju.

6. Nišas tirgus materiāls

Atkāpes attiecībā uz tirgus nišas augu reproduktīvo materiālu

Papildus būtu jānosaka samērīgi un ilgtspējīgi noteikumi par maza mēroga darbībām saistībā ar augu reproduktīvo materiālu, kas pielāgots vietējiem apstākļiem un darīts pieejams tirgū nelielos daudzumos. Šādas šķirnes būtu jāatbrīvo no prasībām par reģistrēšanu un darīšanu pieejamas tirgū. Šo materiālu definē kā tirgus nišas augu reproduktīvo materiālu. Šim atbrīvojumam būtu jāattiecas, piemēram, uz lauksaimniekiem - selekcionāriem vai dārzniekiem - selekcionāriem neatkarīgi no tā, vai viņi ir vai nav profesionāli operatori. Tomēr būtu jānosaka dažas pamatprasības par materiāla marķēšanu un izsekojamību. Lai izvairītos no atbrīvojuma ļaunprātīgas izmantošanas, materiāls būtu jādara pieejams tirgū tikai noteikta izmēra iepakojumā.

7. Situācija Eiropas Parlamenta lauksaimniecības komitejā;

Eiropas Komisijas pārstāvis Sergio Paolo izklāstīja cik likumprojekts ir tālu ticis. Viņš teica, ka ir izveidojusies opozīcija šim likumprojektam, un pauda bažas, ka varētu būt jāpārstrādā šis izstrādātais variants.

Likumprojekts tiek gatavots uz aprīli pieņemšanai.

9. Eiropas sēkludzētāju asociācijas viedoklis

Eiropas sēklu industrijas asociācijas ģenerāļsekretārs Garlich von Essen pauda neapmierinātību ar lauksaimnieku organizāciju uzstādījumiem. Pauda pārliecību, ka tik morāli novecojuši tiesībakti no 1971 gada (atsevišķas normas) ir jāmaina un jāievieš modernākas, inovatīvākas normas, kas ļautu investēt zinātnē un izmēģinājumos. Kas ļautu profesionāliem operatoriem justies drošāk utt...

2013.gadā Brisellē ir bijušas 6 darba grupas saistītas ar šo likumprojektu.

Dažas lietas par kurām tika visvairāk diskutēts:

Profesionālie operatori

Saskaņā ar šo regulu, operatora definīcija neietver privātpersonas un tiek izmantots termins "profesionālais operators". Profesionālie operatori tiek definēti vienā definīcijā, un tie jāreģistrē, lai atvieglotu kontroles darbības. Šo reģistru apvieno ar reģistru, ko izveido saskaņā ar [jaunās Augu veselības regulas nosaukums]. Profesionālajiem operatoriem tiks noteikti pamatpienākumi attiecībā uz tāda augu reproduktīvā materiāla identifikāciju, ko tie audzē vai dara pieejamu tirgū, pierakstu veikšanu, kontroļu atvieglošanu un materiāla uzturēšanu. Jebkura augu reproduktīvā materiāla izsekojamību nodrošina, nosakot profesionālajiem operatoriem pienākumu iegūt informāciju gan pirms, gan pēc to komercdarbības.

Vecās vai tradicionālās šķirnes

Vecām šķirnēm, piemēram, šķirņu uzturēšanai (tostarp savvaļas sugām) vai tā sauktajām amatieru šķirnēm, būtu jānosaka mazāk stingras prasības, lai veicinātu šo šķirņu lietošanu un saglabāšanu. Tomēr šķirnes turpinās reģistrēt, pamatojoties uz "oficiāli atzītu aprakstu", kuru kompetentās iestādes atzīst, taču nesagatavo. Lai saņemtu šo aprakstu, vairs nav obligāti jāveic atšķirīguma, viendabīguma un stabilitātes pārbaudes. Oficiāli atzītajā aprakstā iekļauj tikai to augu un augu daļu īpašās iezīmes, kas attiecas uz konkrēto šķirni un ļauj šo šķirni identificēt, tostarp izcelsmes reģionu. Šo aprakstu var sagatavot, pamatojoties uz iepriekšējo šķirnes oficiālo aprakstu – tādu aprakstu, ko attiecīgajā laikā sagatavojusi, piemēram, zinātniska, akadēmiska iestāde vai organizācija. Tā saturs precizitāti var pamatot ar iepriekšējām oficiālām inspekcijām, neoficiālām pārbaudēm vai zināšanām, kas gūtas praksē audzēšanas, pavairošanas un lietošanas laikā. Pašreizējie daudzuma ierobežojumi ir atcelti. Informāciju par materiālu lietotājiem sniedz ar etiķeti, kurā norāda, ka šī šķirne ir identificēta ar oficiāli atzītu aprakstu un izcelsmes reģionu. Šādām šķirnēm piederošu augu reprodūktīvo materiālu būtu jādara pieejamu tirgū tikai kā standartmateriālu.

Prasības, lai augu reprodūktīvo materiālu darītu pieejamu tirgū:

- tas pieder pie šķirnes vai klona, kas reģistrēts saskaņā ar šīs regulas noteikumiem;
- tas atbilst īpašajām prasībām, kas pieņemtas attiecīgajai tirdzniecības kategorijai pēc ģints un sugas;
- pirmsbāzes, bāzes vai sertificētam materiālam ir oficiāla etiķete vai standartmateriālam ir operatora etiķete;
- tas atbilst prasībām attiecībā uz apiešanos;
- tas atbilst sertificēšanas un identificēšanas prasībām.

Zinta Jansone

Paraksts

